

Krzysztof Niegowski

XV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego : (Rumia, 23-25 października 2003 r.)

Seminare. Poszukiwania naukowe 20, 570-573

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

w jakim się rozwijało. Pobożność ludowa rozwijała się niejako równolegle z liturgią i nie stanowiła konkurencji, ale bardziej chęć jej dopełnienia. Szczególny wpływ miała klerykalizacja liturgii, niezrozumiały język, skomplikowana struktura, która utrudniała osobom niewtajemniczonym, czyli zwykłym świeckim, wyrażanie swojej wiary. Szukano nowych form wyrazu i tak powstała pobożność ludowa. Wzajemne przenikanie obu tych nurtów zauważamy w przejmowaniu przez liturgię elementów pobożności ludowej, jak chociażby adoracji krzyża w Wielki Piątek, czy błogosławienia ognia podczas Wigilii Paschalnej oraz kult świętych. Zdarzały się konflikty między pobożnością ludową a liturgią, np. w czasach Oświecenia czy na początku XX w., ale wynikały one raczej z niezrozumienia istoty pobożności ludowej. Już na Soborze Watykańskim II dowartościowano pobożność ludową jako pochodzącą z tego samego źródła co liturgia. Wiek XX jest czasem obudzenia zmysłów, ciała, człowiek odczuwa bardziej niż kiedykolwiek potrzebę wyrażenia się przez gesty, znaki, symbole, pobożne czyny. Pobożność daje człowiekowi poczucie głębokiego uczestnictwa w kulcie poprzez dotknięcie, poniesienie świętego przedmiotu, pocałunek, taniec, procesję. Pobożność ludowa pozwala modlić się całym sobą, całym ciałem, wszystkimi zmysłami. Zarówno po tym referacie, jak i po innych odbyły się bardzo ciekawe i pogłębiające dyskusje, choć ze względu na ograniczenia czasowe nie sposób było na wszystkie pytania szczegółowo odpowiedzieć.

Podsumowania obrad XIX Łądzkiego Sympozjum Liturgicznego dokonał ks. prof. Adam Durak. Dziękując prelegentom i uczestnikom, wskazał na dużą wartość, jaką daje udział w tym sympozjum. Warto w tym miejscu także wspomnieć, że historia Łądzkich Sympozjów Liturgicznych dostępna jest na stronie internetowej <http://republika.pl/adurak>

ks. Zbigniew Adamiak SDB

XV MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI RELIGIJNEJ IM. KS. STANISŁAWA ORMIŃSKIEGO

(Rumia, 23–25 października 2003 r.)

W ostatnich latach coraz bardziej dostrzeganą imprezą artystyczną w Polsce jest Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej w Polsce im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi. Od 23 do 25 października 2003 r. odbywała się jubileuszowa, bo już XV edycja tegoż Festiwalu. Impreza, której patronują m.in. Ministerstwo Kultury, Zgromadzenie Salezjanów ks. Bosko (prowincja św. Wojciecha), Kuria Metropolitarna w Gdańsku, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego oraz Urząd Miasta Rumi, wpisuje się w historię wydarzeń muzycznych nie tylko samego Wybrzeża, ale zatacza coraz szersze kręgi uwagi, także poza granicą Polski. Od samego początku gospodarzem tego wielkiego święta muzyki jest Zgromadzenie Salezjańskie, parafia pw. NMP Wspomożycielki Wiernych w Rumi, gdzie przez ostatnie lata swego życia pracował jego patron, ks. Stanisław Ormiński. Specyfiką Festiwalu jest to, że przeprowadza on zwykle kilka konkursów. W dotychczasowej historii rumskiej imprezy wystąpiło 345 zespołów chóralnych, 175 młodych organistów oraz 30 orkiestr dętych. Przed dwoma laty organizatorzy odstąpili jednak od konkursu orkiestr z uwagi na zbyt małe zainteresowanie zespołów. W tym roku przeprowadzono trzy konkursy: muzyki organowej, zespołów chóralnych oraz kompozytorski.

Konkurs muzyki organowej

Pierwsze dwa dni Festiwalu wypełniły przesłuchania konkursowe muzyki organowej. Młodzi artyści koncertowali na wspaniałym 52-głosowym instrumencie, zdobionym i wypełniającym dźwiękiem wybudowaną w latach osiemdziesiątych świątynię. Do I etapu konkursu, w pierwszym dniu Festiwalu, przystąpiło 13 młodych organistów, reprezentujących Akademię Muzyczną i Szkoły Muzyczne z różnych ośrodków w Polsce. Program konkursu stanowiły następujące dzieła wielkich mistrzów:

- Johann Gottfried Walther – do wyboru: *Koncert h-moll nr 8 del Sign. Giuseppe Meck*; *Koncert a-moll nr 14 del Sign. Giuseppe Torelli*; *Koncert h-moll nr 15 del Sign. Vivaldi*; *Koncert F-dur nr 126 del Sign. Tommaso Albinoni*; *Koncert c-moll nr 11 del Sign. G. P. Telemann*; *Koncert B-dur del Sign. Taglietti*,
- Jan Sebastian Bach – dwa utwory: *Preludium choralowe „Der Tag, der ist so freudereich” BMV 605*; *Preludium i fuga C-dur BWV 531*,
- Cesar Franck: *Pastorale E-dur*.

Po swoich wystąpieniach młodzi wirtuozi z niecierpliwością oczekiwali na werdykt jury w składzie: prof. Mirosław Pietkiewicz (Akademia Muzyczna w Łodzi), prof. Józef Serafin (Akademia Muzyczna w Warszawie), prof. Andrzej Chorościński (Akademia Muzyczna w Warszawie), prof. Roman Perucki (Akademia Muzyczna w Gdańsku), ks. dr Maciej Szczepankiewicz (Zgromadzenie Salezjańskie), ks. mgr Mariusz Kowalski (sekretarz). Decyzja jurorów nie była zapewne łatwa. W protokole obrad czytamy, iż do II etapu konkursu zakwalifikowano 5 wykonawców.

Występy finałowej piątki uczestników odbyły się następnego dnia Festiwalu (24 X) w godzinach przedpołudniowych. II etap konkursu wypełnił następujący program:

- Girolamo Frescobaldi – do wyboru: *Messa della Madonna, nr 43 Canzona dopo l'Epistola*; *Messa della Domenica, nr 14 Canzona dopo l'Epistola*; *Messa delli Apostoli, nr 35 Canzona quarti toni dopo il postcommunio*.
- Jan Sebastian Bach: *Partita c-moll „O Gott, du frommer Gott” BWV 767*.
- Romuald Twardowski: *Toccata i chorał* – utwór napisany przez kompozytora specjalnie na tegoroczny festiwal w Rumi.

I miejsce i nagrodę pieniężną jury przyznało Janowi Mroczkowi z Akademii Muzycznej w Krakowie, z klasy organów prof. Józefa Serafina. Miejsce II i kolejną nagrodę pieniężną otrzymał Fabian Stanisz z Akademii Muzycznej w Gdańsku, z klasy prof. Romana Peruckiego. III miejsce wraz z nagrodą pieniężną przypadło Stanisławowi Pielczykowi z Akademii Muzycznej w Katowicach, z klasy prof. Juliana Gembalskiego. Pozostali uczestnicy II etapu, tj. Maciej Bator z Zespołu Szkół Muzycznych w Wałbrzychu, z klasy prof. Marka Mikonowicza, oraz Anna Jasnowska z Akademii Muzycznej w Warszawie, z klasy prof. Józefa Serafina, otrzymali dyplomy finalistów konkursu organowego.

Członkowie jury podkreślali znakomity poziom konkursu organowego oraz doskonale przygotowanie organizacyjne. Przesłuchania konkursowe organistów zakończył recital organowy prof. Andrzeja Chorościńskiego z Warszawy.

Konkurs zespołów chórальных

W sobotnie przedpołudnie odbył się przegląd zespołów chórальных w kategoriach: „A” (o większym poziomie artystycznym) i „B” (o średnim poziomie artystycznym).

Przesłuchania zespołów rozpoczęły występy chórów z kategorii „B”. Z dziesięciu zakwalifikowanych do konkursu chórów przystąpiło dziewięć, w tym dwa zza granicy. Następnie, po krótkiej przerwie, swoje programy konkursowe wykonało sześć (z ośmiu zakwalifikowanych) zespołów z kategorii „A”, w tym jeden zza granicy. Jak każdego roku prezentacje zespołów chóralnych cieszyły się wielkim zainteresowaniem publiczności.

Jury w składzie: prof. Grzegorz Rubin (Akademia Bydgoska im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – przewodniczący), prof. Sylwester Matczak (Akademia Bydgoska im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), prof. Janusz Dzieciół (Akademia Muzyczna w Poznaniu), ks. dr Stanisław Zięba (Kuria Metropolitarna w Gdańsku), ks. dr Krzysztof Niegowski (UKSW – Warszawa, Zgromadzenie Salezjańskie), mgr Jerzy Stachurski (Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie), ks. mgr Mariusz Kowalski (sekretarz), w swoim protokole konkursowym podkreślili wysoki, wyrównany poziom artystyczny zespołów oraz znakomite przeprowadzenie konkursu od strony organizacyjnej.

Na mocy uchwały jury przyznano następujące nagrody i wyróżnienia w kategorii „B”: I miejsce i nagrodę pieniężną ufundowaną przez Arcybiskupa Metropolite Gdańskiego – Gimnazjalnemu Chórowi Dziecięcemu *Minties* z Wilna pod dyrekcją Ireny Stanevičiene; II miejsce i nagrodę pieniężną Marszałka Województwa Pomorskiego – Chórowi Kameralnemu *Con Brio* z Obornik pod dyrekcją Andrzeja Warguły; III miejsce i nagrodę pieniężną ufundowaną przez Prezydenta Miasta Wejherowa – Chórowi Pieśni Cerkiewnej z miejscowości Jantarnyj w Rosji, pod dyrekcją Euły Agadżanowej. Ponadto jury przyznało wyróżnienia chórowi *Schola Cantorum Maximilianum* z Józefowa pod dyrekcją Zbigniewa Siekierzyńskiego oraz chórowi *Dominanta* z Mścic pod dyrekcją Bożeny Ciekankowskiej i Magdaleny Błakaly.

W kategorii „A” I miejsce i nagrodę pieniężną Burmistrza Miasta Rumi przyznano chórowi *Camerata* z Iławy pod dyrekcją Honoraty Cybuli. II miejsce i nagroda pieniężna ufundowana przez PKP Szybką Kolej Miejską w Trójmieście przypadły Chórowi *Szkolnemu Bazyliki Agłońskiej* w Aglonie z Łotwy pod dyrekcją Ewy Łazdane. Miejsce III i nagrodę pieniężną otrzymał *Chór Akademii Medycznej im. L. Rydygiera* z Bydgoszczy pod dyrekcją Janusza Staneckiego. Jury przyznało także nagrodę specjalną ufundowaną przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie za najlepsze wykonanie pieśni kaszubskiej, którą otrzymał *Chór Państwowej Szkoły Muzycznej I st. im. F. Chopina* z Wejherowa. Wyróżnienie przyznano także chórowi żeńskiemu *Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej II st. im F. Nowowiejskiego – Cantilena* z Gdańska pod dyrekcją Waldemara Górskiego.

Konkurs kompozytorski

Z inicjatywą idei konkursu wystąpił metropolita gdański arcybiskup Tadeusz Głowski. Pomysł ten podjęli z entuzjazmem organizatorzy Festiwalu, rozpisując już w styczniu 2003 r. konkurs na utwór muzyczny a cappella lub z towarzyszeniem organów na chór mieszany, żeński lub męski. Tekst utworu miał dotyczyć Matki Bożej. Trzeci już w historii rumskiej imprezy konkurs kompozytorski zatytułowany został *Maria Auxilium Christianorum* i stanowi wotum wdzięczności Maryi Wspomożycielce Wiernych za 15 lat trwania i rozwoju Festiwalu Muzyki Religijnej, który od początku odbywa się w świątyni poświęconej Jej Imieniu.

Do konkursu zgłoszono 36 dzieł autorów z całej Polski. W maju 2003 r. członkowie jury, w ramach I etapu konkursu, wyłonili 9 kompozycji finałowych. Dzieła te zostały zaprezentowane po raz pierwszy i ocenione przez jury drugiego dnia Festiwalu (w piątek)

w bazylice św. Brygidy w Gdańsku o godz. 19³⁰. Uczestnicy mogli wysłuchać również tychże utworów na zakończenie Festiwalu w ramach tzw. koncertu finałowego (w sobotę o godz. 16⁰⁰). Wykonawcą kompozycji finałowych był jeden z najlepszych chórów kameralnych w Europie – *Schola Cantorum Gedanensis* pod dyrekcją Jana Łukaszewskiego. Koncert spotkał się z niezwykle dużym zainteresowaniem publiczności, która gromkimi brawami nagradzała każdą premierową kompozycję. Zapewne członkowie jury mieli nielatte zadanie wyłonienia spośród tylu znakomych utworów zwycięzcy. Skład jury przedstawiał się następująco: prof. Józef Świder (przewodniczący), prof. Eugeniusz Głowski, prof. Grzegorz Rubin, ks. dr Maciej Szczepankiewicz, ks. dr Stanisław Zięba oraz Daniel Ptach (sekretarz).

Nagrodę główną w wysokości 5000 PLN, ufundowaną przez metropolitę gdańskiego arcybiskupa Tadeusza Gołcowskiego i inspektora Salezjańskiej Prowincji św. Wojciecha ks. Jerzego Worka, przyznano Jakubowi Kawalewskiemu (godło *Profundis 22*) z Łodzi za kompozycję *Ave Maria* na chór mieszany. Ponadto wyróżnione zostały jeszcze trzy kompozycje w następującej kolejności: I wyróżnienie – utwór *Salve Regina* na chór mieszany, kompozytor – Bohdan Riemer z Bydgoszczy (godło *Juniperus*); II wyróżnienie – kompozycja *Angelus Domini* na chór mieszany, kompozytor – Michał Ossowski z Torunia; III wyróżnienie – utwór *Blagam! Weź mnie za rękę...* na chór mieszany, kompozytor – Radosław Janaszczak z Kalisza (godło *Timon*). Organizatorzy zapewnili, że w najbliższym czasie wszystkie utwory finałowe zostaną wydane drukiem wraz z płytą CD.

XV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego zakończyła w sobotę wieczorem uroczysta msza św., której przewodniczył oraz wygłosił okolicznościową homilię metropolita archidiecezji gdańskiej arcybiskup Tadeusz Gołcowski. W liturgii brał również udział inspektor Salezjańskiej Prowincji św. Wojciecha, ks. Jerzy Worek, który wraz z arcybiskupem Metropolita Gdańskim, obok innych wspomnianych wyżej instytucji, patronuje tej artystycznej imprezie. Po mszy św. odbyło się oficjalne ogłoszenie wyników wszystkich konkursów, rozdanie nagród i dyplomów uczestnictwa oraz tradycyjny koncert laureatów.

Zarówno członkowie jury, wykonawcy, goście oraz publiczność bardzo wysoko ocenili XV edycję Festiwalu, podkreślając doskonałą organizację trzydniowej imprezy oraz klimat serdeczności i gościnności gospodarzy – księży salezjanów – na czele z proboszczem parafii i dyrektorem wspólnoty zakonnej, ks. Januszem Zdolskim.

ks. Krzysztof Niegowski SDB

ŚWIATOWE POLONIJNE SPOTKANIE INTELEKTUALISTÓW, LUDZI KULTURY I SZTUKI

(Monachium, 24–28 października 2003 r.)

Kolejne, Trzecie Światowe Polonijne Spotkanie Intelktualistów, Ludzi Kultury i Sztuki od 24 do 28 października 2003 r., tym razem, po Cannes i Barcelonie, odbyło się w stolicy Bawarii – Monachium. Organizatorem spotkań jest Instytut Badań nad Kulturą Polonijną (IBNKP), prowadzony przez ks. Czesława Nowaka, mający swoje przedstawicielstwa w Augsburgu, Paryżu i Sztokholmie. Temat spotkania: *Polacy w świecie i ich*